DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO ŁUCKIEGO

TREŚĆ

MARZEC — 1933.

Nr. 3 (98).

Rok X.

ODEZWA

Zbliża się Dzień, poświęcony uczczeniu najbardziej zasłużonego Obywatela Rzeczypospolitej — Marszałka Józefa Piłsudskiego.

Dzień ten w sercach młodzieży i nauczycielstwa znajduje zawsze szczególnie żywy i radosny oddźwięk.

Za trud i wyzwolenie Polski, za uratowany honor i dumę narodu, za wprowadzenie Rzeczyspospolitej do rodziny wolnych, cywilizowanych narodów za ugruntowanie potęgi Państwa i bezpieczeństwa obywateli — uczuciem wdzięczności i hołdu dla Wskrzesiciela Państwa napełniają się serca wszystkich wiernych synów Ojczyzny.

Niech w Dniu tym młodzież wołyńska jak najgodniej i najuroczyściej uczci Swego Kochanego Wodza i niestrudzonego budowniczego Państwa.

Niech Dzień ten będzie pokrzepieniem ducha oraz wzmocnieniem woli i postanowienia, że młodzież wołyńska i nauczycielstwo, idąc za wskazaniami Swego Najlepszego Wychowawcy, ze wszystkich sił służyć będzie Rzeczypospolitej i szczęściu Jej obywateli.

Kurator Okręgu Szkolnego (—) *J. Firewicz.*

CZĘŚĆ URZĘDOWA.

5.

Uroczystości i obchody imienin Marszałka Piłsudskiego.

Okólnik Kuratorjum Okręgu Szkoln. Łuckiego w Równem z dnia 3. III. 1933 roku Nr. 0-3605/33.

Stosownie do zarządzenia Pana Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 27 lutego 1933 r. Nr. I-Org.-2052/2/33 upoważniam Dyrekcje i Kierownictwa wszystkich szkół do przeznaczenia dnia 18 marca rb. (wobec przypadającej w dniu 19 marca niedzieli) na urządzenie poranków i obchodów uroczystych, poświęconych Pierwszemu Marszałkowi Polski — Józefowi Piłsudskiemu.

Kurator Okręgu Szkolnego (—) *J. Firewicz.*

6.

W sprawie doboru programów przy urządzaniu szkolnych obchodów, przedstawień, jasełek i wieczorów literackich.

Okólnik Ministerstwa WROP. Nr. 17 z dn. 4 lutego 1933 r. (I. Org-1011/16/32).

Przy urządzaniu obchodów, przedstawień, jasełek, wieczorów literackich i t. p. dla młodzieży szkolnej organizatorzy ich niezawsze zwracają dostatecznie baczną uwagę na to, aby treść wystawianych lub wygłaszanych utworów, jak również charakter tych uroczystości szkolnych, odznaczały się wybitnemi wartościami wychowawczemi i służyły jako środek skutecznego oddziaływania kulturalnego na młodzież. W związku z tem Ministerstwo poleca zwrócić specjalną uwagę na konieczność dopilnowania przez dyrekcje i kierownictwa szkół, aby uroczystości, przedstawienia i zbiorowe rozrywki, organizowane bądź na terenie szkoły, bądź poza nią, ale

z udziałem i dla młodzieży szkolnej, nie zawierały momentów, mogących dotknąć uczucia religijne lub narodowe uczniów, jak również wpłynąć ujemnie na wzajemne współżycie uczniów różnych wyznań czy narodowości.

Podsekretarz Stanu (—) *Kazimierz Pieracki.*

7.

W sprawie powołania do życia Komisji Egzaminów Państwowych w Wilnie na nauczycieli szkół średnich.

Zarządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 13 stycznia 1933 r. Nr. IV M. S.-9056/32.

W związku z § 8 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 9 października 1924 roku. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 18 (140) poz. 185), oraz w związku z rozporządzeniem z dnia 25 lutego 1927 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 6 (184), poz. 79), powołuję do życia z dniem dzisiejszym Komisję Egzaminów Państwowych w Wilnie na nauczycieli szkół średnich.

Warszawa, dnia 13 stycznia 1933 r.
Nr. IV M. S.-9056/32.

Za Ministra
(—) *Dr. B. Żongołłowicz*
Podsekretarz Stanu.

8.

Państwowy Urząd Wychowania Fizycznego i Przyspos. Wojskowego.

Okólnik Ministerstwa Spraw Wojskowych Nr. 016/4/Społ. Tel. 9-47-46 z dnia 20 stycznia 1933 r.

Pragnąc, aby sumy pieniężne w „Budżetach Komitetów W. F. i P. W.“ przeznaczone wych. fiz. i przysp. wojsk. były możliwie jak najlepiej wykorzystane, proszę Panów Wojewodów o przypomnienie wszystkim Komitetom W. F. i P. W., iż „Wytyczne do budżetów Powiatowych i Miejskich Komitetów W. F. i P. W.“, wydane przez Państwowy Urząd W. F.

i P. W. L. 245/Społ. z dnia 1 marca 1932 r. nadal obowiązują i są aktualne.

Nie zmieniając całkowicie „Wytycznych", ze względu jednak na rozwój prac wychowania w szkołach powszechnych proszę o wstawienie w dziale A „Wydatki, których pokrywanie jest niezbędne" pod punktem:

10) Udzielenie subwencji na rozjazdy służbowe szkolnym instruktorom powiatowym wych. fiz. w porozumieniu z Inspektorami Szkolnymi oraz w dziale B „Wydatki, których pokrycie jest pożądane" pod punktem

4) Przydzielanie pewnych sum Inspektorom Szkolnym na zakup przyborów do prowadzenia wychowania fizycznego w szkołach powszechnych.

5) Udzielanie pomocy przy organizowaniu wycieczek i obozów stałych przez szkoły jak i organizacje i stowarzyszenia W. F. (harcerstwo i t. d.).

Dyrektor Państw. Urzędu Wych. Fiz. i Przysp. Wojsk.

(—) *Kiliński* — płk. dypl.

9.

KURATORJUM
OKRĘGU SZKOLNEGO ŁUCKIEGO
Nr. OWF-2009/33.

Równe, dnia 25 lutego 1933 r.

Pomoc Komitetów WF i PW. w dziedzinie w. f. dla szkół powszechnych.

Powyższy okólnik P. U. W. F. i P. W. na podstawie pisma Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 25. I. 33. Nr. I. WF. 263/33 — podaję Panom Inspektorom Szkolnym do wiadomości i wykorzystania.

Kurator Okręgu Szkolnego (—) *J. Firewicz.*

10.

W sprawie konferencyj informacyjnych.

Okólnik Kuratora Okręgu Szkolnego Łuckiego w Równem z dnia 2 marca 1933 roku Nr. 0-3440/33 do Panów Inspektorów Szkolnych w Okręgu.

Na podstawie okólnika Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 28. XII. 1932 r. Nr. II. P-10800/32, zawiadamiam, że w bie-

żącym roku szkolnym 1932/33 ze względów finansowych nie będą zorganizowane konferencje informacyjne dla nauczycielstwa, ubiegającego się o przyjęcie na Wyższe Kursy Nauczycielskie. Zamiast tego Dyrekcje w porozumieniu z prelegentami W. K. N. udzielać będą zgłaszającym się kandydatom szczegółowych informacyj, dotyczących zarówno zakresu wymagań przy egzaminie wstępnym na daną grupę, jak i sposobu przygotowania się do tego egzaminu z wyszczególnieniem najniezbędniejszej dostępnej bibljografji. Informacje te mogą być udzielane zarówno ustnie jak i pisemnie.

Kurator Okręgu Szkolnego (—) *J. Firewicz.*

11.

Ulgi dla zbiorowych wycieczek szkolnych.

Okólnik Kuratorjum Okr. Szkolnego Łuckiego w Równem z dnia 3 marca 1933 roku Nr. O-3503/33.

Stosownie do pisma Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 7. II. 1933 r. Nr. I. Org-2540/17/33 Kuratorjum zawiadamia, iż w myśl decyzji Pana Ministra Komunikacji moc obowiązującą rozporządzenia z dnia 1 czerwca 1932 r. Nr. Hou-32, w sprawie stosowania 75 proc. zniżki do przejazdów państwowemi kolejami normalnotorowemi i wąskotorowemi uczestników zbiorowych wycieczek szkolnych, przedłuża się do dnia 31 grudnia 1933 r.

p. o. Naczelnika Wydziału (—) *W. Eymontt.*

12.

Instrukcja o szkolnych drużynach harcerskich.

Zarządzenie Kuratorjum Okręgu Szkolnego Łuckiego w Równem Nr. OWF. 3451/33. z dnia 1 marca 1933 r.

Dotychczasowe instrukcje i wizytacje przekonały Kuratorjum, że praca harcerskich drużyn szkolnych, z różnych przyczyn ujawnia jeszcze liczne braki.

Nie przesądzając dobrej woli Dyrekcyj i Kierownictw Szkół w tej sprawie, zaznaczam, iż w ogólnym planie prac wychowawczych Kuratorjum leży, aby w każdej wszelkiego

typu szkół mogła powstać drużyna harcerska, względnie gromada zuchowa.

Celem skoordynowania i zharmonizowania tej pracy z ogólnym planem wychowawczym, podaję poniższą instrukcję do stosowania w życiu szkolnem.

I. Organizacja drużyny.

1. Drużyna powinna powstać jedynie tam, gdzie wśród grona nauczycielskiego, względnie Koła Rodzicielskiego Szkoły, lub jej przyjaciół, znajdzie się osoba, która ideologję i metody harcerskie rozumie i umie stosować, a z harcerstwem sympatyzuje. Np. (Nauczyciel/ka harcerz, lub były harcerz/rka, względnie absolwent wakacyjnego kursu harcerskiego i t. p.).

2. Uważam za zupełnie niecelowe i niewskazane zakładanie drużyn tam, gdzie niema osoby o wspomnianych kwalifikacjach.

3. Zasadniczo inicjatywa organizacji drużyny winna wyjść od młodzieży (nie przesądza to ewentualnej inicjatywy wychowawców), co początkowo przez organizację jednego zastępu pozwoli przygotować właściwych kierowników pracy — zastępowych — a przez nie drużyny.

4. Po informacje w sprawach organizacji drużyn harcerskich należy zwracać się do Komend Chorągwi Harcerek i Harcerzy, względnie do Referatu dla spraw Harcerstwa w Kuratorjum (Równe — Kuratorjum Okręgu Szk. Łuckiego).

5. Normy regulaminowe i statutowe Zw. Harc. Pol. wymagają rejestracji drużyn w odpowiednich Komendach Harcerskich.

Dla drużyn żeńskich — jest nią: Komenda Chorągwi Harcerek (Krzemieniec — Liceum); dla drużyn męskich: — Komenda Chorągwi Harcerzy (Łuck — Skrzynka pocztowa 123 — lub Gimnazjum Państwowe); dla Kół Przyjaciół Harcerstwa — Zarząd Oddziału Wołyńskiego ZHP. (Łuck — Mickiewicza 2).

6. Wobec tego, iż dotychczas w Okręgu istnieją „drużyny dzikie“ t. zn. takie, które dotychczas nie nawiązały kontaktu z władzami harcerskiemi, celem zapewnienia takim drużynom opieki i pomocy organizacyjnej i fachowo-instruktorskiej, polecam im zgłosić się do odnośnych Komend.

7. Dyrekcje i Kierownictwa Szkół drogą służbową każdorazowo zawiadomią Kuratorjum o powstaniu nowych drużyn.

II. Stosunek Szkoły.

1. Stosunek szkoły do pracy harcerskiej sądzę, że znajdzie najlepszy swój wyraz w życzliwej współpracy, niehamującej zdrowej inicjatywy młodzieży, w zapewnieniu jej odpowiednich warunków pracy, do których w pierwszym rzędzie zaliczę:

a) izbę harcerską „harcówkę". Może nią być najskromniejszy kąt, byleby mogła w nim młodzież czuć się gospodarzem, a nie przeszkadzać w pracach innym;

b) pomoc w zorganizowaniu własnego lub wspólnego obozu;

c) zapewnienie stałego, ciągłego kierownictwa drużyną przez coroczne wysyłanie najzdolniejszego harcerza na kursy dla drużynowych;

d) pomoc w jednaniu przyjaciół i organizacji Koła Przyjaciół Harcerstwa przy drużynie lub w danem środowisku.

2. Miernikiem tego stosunku — będzie wpływ wychowawczy na drużynę harcerską całego grona nauczycielskiego — a zwłaszcza jej opiekuna.

III. Opiekun drużyny.

1. W myśl instrukcji Ministerjalnej w sprawie szkolnych drużyn harcerskich z dnia 18. XII. 1920 r. Nr. 24050. S. II. z ramienia grona pedagogicznego szkoły opiekuje się drużyną szkolną opiekun.

2. Od stanowiska, podejścia, współpracy i troskliwości opiekuna zależy nieraz wynik i poziom pracy w drużynie. Chciałbym widzieć na tych stanowiskach te osoby z pośród grona nauczycielskiego, które z harcerstwem sympatyzują, orjentują się w środkach i stosowanych metodach, a harcerstwo jako środek wychowawczy należycie doceniają.

Chciałbym, aby była to osoba z grona nauczycielskiego najbardziej chętna, zgłaszająca swój akces dobrowolnie, a nie na skutek „klucza podziału opiek" nad organizacjami szkolnemi.

3. Do zadań opiekuna drużyny zaliczę:

a) uczestniczenie we wszystkich zbiórkach zastępów, drużyny i uroczystościach;

b) zabieranie głosu w sprawach wychowawczych na zebraniach rady drużyny;

c) kontrolowanie wykonania rocznego planu pracy drużyny;

d) kontrolę gospodarki drużyny, a zwłaszcza ksiąg: kasowej i inwentarzowej;

4. Do obowiązków opiekuna należy:

a) pomoc w układaniu rocznego planu pracy drużyny;

b) uczestniczenie w przeprowadzaniu poważniejszych imprez w drużynie np. wycieczki — obóz — pokazy etc.

c) być łącznikiem pomiędzy Dyrekcją szkoły, gronem nauczycielskiem a drużyną.

IV. Koło Przyjaciół Harcerstwa.

1. Celem Koła Przyjaciół Harcerstwa (K. P. H.) jest moralna i materjalna pomoc drużynie, czy środowisku harcerskiemu, na terenie którego Koło powstało.

2. Cele swe spełnia Koło przez udział w pracy i w życiu drużyny, opierając się o zasadę ścisłej współpracy ze szkołą.

3. Do najistotniejszych zadań Koła należałoby:

a) jednanie opinji — przez wciąganie do współpracy jak największej ilości członków do Koła;

b) pomoc w urządzaniu izby harcerskiej;

c) urządzenie obozu, a zwłaszcza w zakupie inwentarza obozowego;

d) prenumerowanie czasopism i zakup podręczników harcerskich.

V. Referat dla spraw harcerstwa.

1. Stanowisko władz szkolnych w sprawach harcerstwa znalazło swój wyraz w powołaniu przy Ministerstwie Naczelnego Inspektoratu dla spraw harcerskich, a przy Kuratorjach odpowiednich referatów.

2. Z dniem 1 września 1932 r. powołałem ten referat w Kuratorjum Łuckiem, zadaniem którego jest:

a) nieść pomoc i radę fachową szkołom w sprawach szkolnych drużyn harcerskich, gromad zuchowych;

b) koordynować tę akcję na terenie szkolnictwa;

c) pośredniczyć u władz harcerskich;

d) być łącznikiem — między władzami szkolnemi a harcerskiemi.

VI. Wakacyjne Kursy Harcerskie dla nauczycielstwa.

Wkońcu zwracam uwagę nauczycielstwa na organizowane corocznie przez Ministerstwo W. R. i O. P. w czasie feryj wakacyjnych Kursy harcerskie dla nauczycielstwa.

Gorąco zachęcam do udziału w nich te osoby, które bądź to już pracę harcerską prowadzą, lub zamierzają się z nią zapoznać.

Kurator Okręgu Szkolnego (—) *J. Firewicz.*

13.

Instrukcja o organizacji Gromad Zuchowych.

Zarządzenie Kuratorjum Okręgu Szkoln. Łuckiego Nr. OWF-3452/33 z dnia 1 marca 1933 r.

Współczesna szkoła powszechna w zakresie swej pracy i celów daleko wychodzi poza ramy właściwego nauczania, rozciągając swój wpływ wychowawczy na zainteresowania i zajęcia pozaszkolne ucznia.

W pracy tej poważne usługi mogą oddać szkole Gromady Zuchowe, które, stanowiąc najmłodsze oddziały Związku Harcerstwa Polskiego (Z. H. P.), a obejmujące dzieci w wieku lat 7—11, program swej pracy opierają na bogatej wyobraźni dzieci, na zamiłowaniu do ruchu, gier, zabaw, do budownictwa, naśladowania czynności starszych, instynkcie towarzyskim, wogóle na psychologji dziecięctwa.

W ruchu zuchowym szkoła znajdzie najbardziej skuteczną pomoc w wychowaniu dzieci w atmosferze służby Państwa, dając jednocześnie możność zahamowania niepotrzebnych, a często szkodliwych ubocznych wpływów otoczenia.

Wychodząc z powyższych założeń, uważam ruch zuchowy za godny jak najtroskliwszej opieki i poparcia.

Polecam Panom Inspektorom, Kierownikom Szkół i Dyrekcjom Seminarjów, aby:

1. zwrócili szczególniejszą uwagę na ruch zuchowy, który pracuje zupełnie odrębnie od drużyn harcerskich, stosując w pracy swoiste metody,

2. gromady zuchowe istniały tylko w ramach Z. H. P., gdyż tak zwane „gromady dzikie" zgóry są skazane na krótkotrwałość,

3. istniejące gromady zuchowe otoczyli należytą opieką,

4. dążyli do powstania gromad zuchowych przy wszystkich drużynach harcerskich,

5. zapewnili gromadzie miejsce zbiórek i zebrań, udzielali jej o ile możności odrębnego lokalu — ew. do wspólnego użytku z drużyną harcerską,

6. zapoznali się, zwłaszcza opiekunowie, z podręcznikami pracy zuchowej:

a) w gromadach męskich

A. Kamińskiego — Antek Cwaniak,

b) w gromadach żeńskich

J. Zwolakowskiej — W gromadzie Zuchów

(koszt obu 9.50 zł — Wydawnictwo — Na Tropie. Katowice — ul. Szafrańska dom Harcerski).

7. umożliwili gromadzie prenumeratę dwutygodnika „Na Tropie" z dodatkiem — Zastępowego — (Katowice — ul. Szafrańska).

W związku z powyższem podkreślam, że gromada tylko wtedy będzie przedstawiała urok i pociągała dzieci, gdy będzie robiła wrażenie organizacji niezależnej, organizowanej przez samą młodzież dla siebie.

Uwaga ta stawia duże wymagania opiekunom gromad.

Ponadto — proszę instrukcję powyższą — jak i instrukcję o szkolnych drużynach harcerskich — traktować łącznie.

Kurator Okręgu Szkolnego (—) *J. Firewicz.*

KOMUNIKATY.

Konkurs w sprawie wyboru kandydatów na studja w Państwowym Instytucie Pedagogiki Specjalnej w Warszawie na rok szk. 1933/34.

Niniejszem ogłasza się konkurs na studja w Instytucie Pedagogiki Specjalnej, przygotowującym nauczycieli do pracy w szkołach specjalnych dla dzieci anormalnych: głuchoniemych, niewidomych, umysłowo upośledzonych i moralnie zaniedbanych.

O przyjęcie do Instytutu mogą się ubiegać ustaleni nauczyciele publicznych szkół powszechnych, posiadający:

1. pełne kwalifikacje nauczycielskie,
2. najwyżej 35 lat życia,
3. dobrą opinję o pracy.

Kandydaci po ukończeniu kursu będą obowiązani do pracy nauczycielskiej w szkołach specjalnych, wskazanych przez Ministerstwo W. R. i O. P. przynajmniej w ciągu trzech lat.

Nauczyciele, korzystający z płatnego urlopu dla studjów, którzy po ukończeniu studjów nie wywiążą się z własnej winy z przyjętego obowiązku 3-letniej pracy w szkołach specjalnych, będą obowiązani do zwrotu rocznego uposażenia.

Pierwszeństwo w przyjęciu na studja w Instytucie mają nauczyciele, posiadający znajomość jednego z obcych języków, oraz ci, którzy odbyli praktykę nauczycielską w szkołach specjalnych.

Podania do Ministerstwa W. R. i O. P. o przyjęciu do Instytutu należy wnosić w drodze służbowej najpóźniej do dnia 1 kwietnia 1933 r. dołączając do nich:

1. własnoręczny opis życia i pracy dotychczasowej,
2. metrykę urodzenia,
3. dokumenty, stwierdzające czas i rodzaj pracy oraz opinję o pracy,

4. świadectwa z odbytych studjów w oryginałach,

5. dwie nienaklejone fotografje z własnoręcznym, czytelnym podpisem.

Bezpośrednio przełożona władza służbowa dołączy wyciąg z wykazu stanu służby i kwalifikacyjnego oraz szczegółową opinję o kandydacie.

O ostatecznem przyjęciu do Instytutu decydować będzie kollokwjum, które odbędzie się dnia 19 czerwca 1933 r. (godz. 8 rano) w Instytucie Pedagogiki Specjalnej w Warszawie (Al. Ujazdowskie 20), a polegające na pracy piśmiennej i zreferowaniu przez kandydata jednej ze wskazanych poniżej książek (stosownie do wyboru przez kandydata):

1. Binet A. Pojęcie nowoczesne o dzieciach. Przekład M. Szymanowskiej, Warszawa, „Nasza Księgarnia", 1928.

2. Rowid H. Szkoła twórcza. Gebethner i Wolff, 1926.

3. Devey J. Szkoła a dziecko. Warszawa, „Książnica Atlas" (bez daty).

4. Karpowicz St. Wybór pism. Warszawa, „Nasza Księgarnia", 1929.

Jednocześnie przy kollokwjum tem kandydaci będą obowiązani wykazać się znajomością anatomji i fizjologji człowieka w zakresie podręcznika J. Sosnowskiego.

Kandydaci dopuszczeni do egzaminu wstępnego poddani będą na miejscu badaniu lekarskiemu dla stwierdzenia, czy stan ich zdrowia pozwoli na studja.

Kandydaci, których egzamin wypadnie pomyślnie, będą przyjęci do Instytutu, o czem nastąpi osobne zawiadomienie w ciągu miesiąca lipca.

Wobec ograniczenia liczby urlopów płatnych na studja, kandydaci zechcą zaznaczyć w podaniu, czy reflektują na otrzymanie na studja urlopu za zwrotem kosztów zastępstwa (bez rozłożenia na raty) względnie bezpłatnego.

Podania kandydatów Inspektoraty Szkolne (Rady Szkolne Powiatowe) prześlą do Kuratorjum do dnia 12 kwietnia 1933 r.

Kuratorja Okręgów Szkolnych zaś skierują je przy wykazach, zawierających wyciągi z podań kandydatów z podziałem na następujące rubryki: 1) L. p., 2) Nazwisko i imię, wiek, wyznanie, stan cywilny, 3) Stanowisko służbowe i miejsce pracy, 4) Ilość lat pracy, 5) Kwalifikacje, 6) Znajomość

języka obcego i jakiego. 7) Krótki wyciąg z ogól. opinji o pracy. 8) Wniosek Kuratorjum. 9) Uwagi — do Ministerstwa W. R. i O. P. z odpowiedniemi wnioskami, opinją o pracy, uzdolnieniach ogólnych i pedagogicznych kandydatów najpóźniej do dnia 30 kwietnia 1933 r.

Ministerstwo W. R. i O. P. osobno zawiadamia Kuratorja, którzy ze zgłoszonych kandydatów mają przybyć na egzamin wstępny, oraz którzy z nich zostali przyjęci na kurs w związku z wynikami egzaminu wstępnego.

Czasopismo „Oświata i Wychowanie".

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zwraca uwagę, że od stycznia b. r. czasopismo „Oświata i Wychowanie" wydawane przez Ministerstwo, wysunęło na plan pierwszy sprawę informowania o zmianach przeprowadzonych w szkolnictwie w związku z nową ustawą o ustroju szkolnym oraz z reformą programową.

Kierownicy szkół, nauczyciele, rodzice i instytucje społeczne znajdą w opracowaniach, pomieszczonych w tem czasopiśmie, autoryzowane oświetlenie zagadnień, związanych z reformą naszego szkolnictwa.

Wszyscy, którzy pragną podążać za rozwojem na tem polu oraz utrzymać działalność swą organizacyjno - pedagogiczną na właściwym poziomie, winni tedy uważać za swój obowiązek stale i dokładnie zapoznawać się z treścią artykułów wymienionego czasopisma, które informując szczegółowo o zasadniczych posunięciach władz szkolnych, zawierać będą także aprobowany przez nie komentarz.

Prenumerata roczna pisma (10 zeszytów — każdy około 60—100 stronic druku) wynosi 10 zł, półroczna zł 6 (I-e półrocze) i zł 4 (II-e półrocze).

Prenumeratę wpłacać należy na konto czekowe P. K. O. Nr. 30203 „Oświata i Wychowanie".

HENRYK SZCZERBOWSKI.

Boje o Polskę Marszałka Józefa Piłsudskiego

z 6 rysunkami Wl. Roguskiego i 40 fotografjami.

W bogatej literaturze naukowej i beletrystycznej, wysnutej ze zbrojnego czynu Marszałka Józefa Piłsudskiego, odczu-

wać się dawał brak książki, odpowiadającej upodobaniom i sposobowi pojmowania młodzieży.

Lukę tę wypełniają Boje o Polskę — które świeżo ukazały się na półkach księgarskich nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych we Lwowie, ul Kurkowa 21.

Autor, wychowawca młodzieży i publicysta, zobrazował w nich w sposób przejrzysty i ponętny — szczególnie dla młodzieży szkolnej — wysiłki Józefa Piłsudskiego o odzyskanie Niepodległości.

Sylwetka naczelnej postaci dzieła urasta w toku opowiadania z dziecka na żołnierza i Wodza Narodu i wprowadza młodych słuchaczy w atmosferę walki z caratem, przygotowania zbrojnego czynu Narodu i w dzieje wypadków wielkiej wojny, ukoronowane zdobyciem Niepodległości, utwierdzonej na polach bitwy pod Warszawą. Czyniąc postać Józefa Piłsudskiego centralną figurą opowiedzianych w książce walk ostatniego ćwierćwiecza, stara się autor przybliżyć ją do serc młodzieży, dla której ów bohaterski okres naszych dziejów może i powinien być tryskającym zdrojem entuzjazmu i budującego przykładu. To też nad całością dzieła unosi się żywy i szczery kult bohaterstwa narodowego i uwielbienia służby Ojczyźnie, co stanowi nieprzeciętną wartość „Bojów o Polskę“, wynoszącą je ponad zwykłe opracowania literackie.

Boje o Polskę mogą być również pouczającą i pożyteczną lekturą dla starszego czytelnika, pragnącego zapoznać się w ogólnych zarysach z drogami trudu i walki o Niepodległość Polski.

Cena 1 egzemplarza 3 zł.

Kuratorjum, zwracając uwagę nauczycielstwa i młodzieży na powyższą książkę, nie wątpi, że stanie się ona najpoczytniejszą i najmilszą lekturą młodzieży wołyńskiej.

Zamówienia na książkę należy skierowywać do Administracji Dziennika Urzędowego Kuratorjum O. S. Łuckiego w Równem.

Kuratorjum nadmienia, że Wydawnictwo, chcąc poprzeć inicjatywę młodzieży wołyńskiej w sprawie wzniesienia szkoły-pomnika im. Legjonów w Kostjuchnówce, przeznaczyło na fundusz budowy tej szkoły po 50 gr. od każdej książki, zakupionej przez szkoły i młodzież na Wołyniu.

W sprawie organizacji lokalnych grup nauczycieli przyrodoznawstwa w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich.

(Nr. II—3151/33).

A. Celem pogłębienia pracy metodycznej w zakresie przyrodoznawstwa Kuratorjum zachęca do tworzenia lokalnych grup, obejmujących wszystkich nauczycieli uczących przyrodoznawstwa w gimnazjach i seminarjach nauczycielskich, znajdujących się w jednej miejscowości. Grupy utrzymywałyby w sprawach metodycznych ścisły kontakt z Ogniskiem metodycznem biologji w Brześciu n/B.

B. Zadania każdej grupy byłyby następujące:

1) Wspólne opracowywanie bieżących zagadnień metodycznych (sposoby realizacji metodą laboratoryjną poszczególnych punktów programu ministerjalnego);

2) Organizowanie lekcyj pokazowych, oraz wzajemnych hospitacyj na lekcjach przyrodoznawstwa;

3) Zbiorowe opracowywanie referatów na rejonowe konferencje Ogniska m. b.

4) Opracowanie mapy najważniejszych zbiorowisk biologicznych najbliższej okolicy, jako podstawy przyrodniczych wycieczek szkolnych.

C. Zebrania grup odbywałyby się w pracowniach przyrodniczych niżej wymienionych zakładów, raz na 4 tygodnie pracy szkolnej, a w razie specjalnej potrzeby (np. w okresie przygotowywania referatu), lub na życzenie członków — częściej.

Byłoby wskazane, by pierwsze (organizacyjne) zebrania grup odbyły się najpóźniej do dnia 15 marca b. r.

Na zebraniach tych należałoby:

1) ułożyć plan pracy do końca roku szkolnego;

2) wybrać temat do wspólnego opracowania na konferencję rejonową i wyznaczyć referenta;

3) ustalić program na najbliższe tygodnie (wzajemne hospitacje lekcyj, lekcja pokazowa, jakiś referat);

4) wybrać z pośród siebie przewodniczących grup, a w grupach liczniejszych także zastępcę przewodniczącego, któryby równocześnie pełnił rolę sekretarza grupy.

D. Dyrekcje szkół przyjdą z pomocą w organizowaniu pracy w grupach lokalnych, w szczególności, w razie potrzeby, uczynią możliwe udogodnienia w tygodniowych planach lekcyjnych, aby nauczycielom przyrodoznawstwa umożliwić wzajemne hospitowanie lekcyj i branie udziału w lekcjach pokazowych.

E. W celu ułatwienia organizacji pracy Kuratorjum podaje wykaz szkół, w których mogłyby się odbywać zebrania grup, zaznaczając, iż nauczyciele przyrodoznawstwa w tych szkołach mogliby ująć w swe ręce inicjatywę oraz kierować dalszą pracą:

1) Dubno — p. Sokołowska — Gimnazjum Państwowe,
2) Kowel — p. Dźwiniacki — Gimnazjum Państwowe,
3) Krzemieniec — p. Skibiniecki — Państwowe Seminarjum Prawosławne,
4) Łuck — p. Dr. S. Macko — Gimnazjum Państwowe,
5) Ostróg — p. E. Bogacki — Państwowe Seminarjum Nauczycielskie,
6) Równe — p. T. Wojciechowski — Gimnazjum Państwowe,
7) Włodzimierz Wołyński — p. F. Niżnikiewiczowa — Gimnazjum Państwowe.

F. Nauczyciele z miejscowości, posiadających tylko jedną szkołę średnią, mogliby współpracować z grupami najbliżej położonemi, a mianowicie:

Maciejów Woł. z grupą w Kowlu,
Sarny i Zdołbunów z grupą — w Równem,
w miarę możności biorąc udział w zebraniach grupy, oraz utrzymując z nią kontakt drogą korespondencyjną.

G. O ewentualnem zorganizowaniu grupy lokalnej należy powiadomić Kuratorjum O. S. Łuckiego oraz Ognisko Metodyczne biologji w Brześciu n/B.

Kurator Okręgu Szkolnego (—) *J. Firewicz.*

Ferrière : Samorząd uczniowski.

Samorząd uczniowski jako skuteczny środek wychowania obywatelskiego znany i ceniony jest oddawna w szkolnictwie polskiem. Z uznaniem przeto powitać należy ukazanie się

w przekładzie cennej pracy genewskiego pedagoga, poświęconej rozważaniu tego tematu a opartej na bogatym materjale faktycznym, zebranym z różnych krajów. Przekład zawiera na początku przedmowę, napisaną przez prof. Ferrière'a, do wydania polskiego, w której wybitny ten przedstawiciel „nowego wychowania“ wyraża się z uznaniem o poczynaniach polskich w dziedzinie samorządu szkolnego.

Wydawnictwo S. A. Książnicy-Atlas, Lwów, Czarnieckiego l. 12. Cena brosz. zł 8.

„Dzieje Kultury Polskiej”.

Kuratorjum zwraca uwagę na dzieło Al. Brücknera p. t.: „Dzieje Kultury Polskiej“. Wydawnictwo W. L. Anczyca i S-ki. Kraków, Zwierzyniecka 2.

Cena 3 tomów wynosi 72 zł.

W sprawie ulgowej prenumeraty dziennika urzędowego Kuratorjum O. S. Ł.

Niejednokrotnie zostało stwierdzone, że nauczyciele nie znają treści zarządzeń i instrukcyj umieszczonych w Dzienniku Urzędowym Kuratorjum i powołują się na brak Dziennika w szkole względnie na trudności uzyskania go do przeglądu.

Niewątpliwie P. P. Inspektorowie, Dyrektorzy i Kierownicy szkół zatroszczą się o terminowe zaprenumerowanie Dziennika dla szkół i ułatwią nauczycielom jego przeglądanie.

W celu udostępnienia Dziennika szerszemu ogółowi nauczycielstwa Administracja przyznaje nauczycielom ulgową prenumeratę 4 zł rocznie, opłacaną w 8 ratach po 50 gr miesięcznie. Należność za prenumeratę pobierać mogą płatnicy. Zgłoszenia należy przesyłać do Administracji Dziennika Urzędowego — Równe, Kuratorjum.

Kurator Okręgu Szkolnego (—) *J. Firewicz.*

Komunikat Państwowej Centralnej Bibljoteki Pedagogicznej w Równem.

Nabytki Bibljoteki w dziale pedagogiki i dydaktyki.

Berg A. Wycieczki krajoznawcze. Spolszczyła z II wyd. H. Grotowska. Warszawa, 1923. Książnica Harcerstwa.

(C l a p a r è d e M. S. L). Plan de classification de la documentation pédagogique pour l'usage courant. Genève, 1931. Bureau international d'éducation.

D ö r i n g W. O. Die Hauptströmungen in der neueren Psychologie. Leigzig. 1932. Dürr'sche Buchhandlung.

F e r r i è r e Ad. dr. Samorząd uczniowski. Sztuka kształtowania obywateli dla narodu i ludzkości. Przełożył Dr. K. Sośnicki. Lwów, (1933). Książnica Atlas.

F r y c z S. Dzieci i młodzież. Rodzice-Wychowawcy-Nauczyciele. ...Bibljografja polska. Poznań, 1931. M. W.R. i O. P.

F r y c z S. Dzieci i młodzież w świetle nauki, praktyki i prawa. Bibljografja polska w układzie dwojakim. Poznań, 1931. Druk. Mieszczańska.

F r y c z S. Wychowanie ogólne i specjalne w teorji i w praktyce. Bibljografja polska w układzie dwojakim. Poznań, 1931. Druk. Mieszczańska.

G l a s s H. Gawędy z drużynowym. Zbiór rad i wskazówek dla instruktorów harcerskich... Warszawa, 1923. Książnica Harcerstwa.

H a m a i d e A. Metoda Decroly. Tłumaczyła M. Górska. Wstępem opatrzyła M. Lipska-Librachowa. Wyd. II. Warszawa, 1932. Nasza Księgarnia.

I r z y k St. Dzienny rozkład materjału naukowego dla oddz. III i IV 1—5 klasowych publ. szkół powszechnych. Lwów, 1932. Książnica Atlas.

K l e m e n s i e w i c z Z. Opieka rodziny nad mową dziecka. Lwów, (1933). Książnica Atlas.

(K s z t a ł c e n i e). Kształcenie i wychowanie spółdzielcze w Polsce. Warszawa, 1932. Spółdzielczy Instytut Naukowy.

L i n d s e y B. Bunt młodzieży... Przełożyła H. Bołoz-Antoniewiczowa. Wyd. 4. Warszawa, b. r. Renaissance.

S k w a r c z y ń s k i A. (red.). Pod znakiem odpowiedzialności i pracy. Warszawa, 1933. „Droga".

Książki do bibljotek:

B a ł a b a n J., Dzieje Polski. Książka poglądowa dla dojrzalszej młodzieży i dorosłych. Wyd. IV. Lwów, Spółka Nakładowa „Odrodzenie", 1922 — do bibljotek uczniowskich

szkół powszechnych oraz średnich ogólnokształcących (Nr. II. 6818/30);

Bogusławski Antoni, Jak Kaczorek Kwaczorek przez Gdańsk do Gdyni popłynął. Ilustrował Mikołaj Wisznicki. Wyd. Płomyka. Warszawa, 1929 — do bibljotek szkolnych dla dzieci lat 7—9 (Nr. II. 4589/30);

Buyno-Arctowa, Na wakacjach w Zalesiu. Ryciny wykonała W. Romeykówna. Wydanie II. Warszawa, M. Arct, 1923 — do bibljotek szkolnych dla dzieci lat 9—11 (Nr. II. 5794/30);

Buyno-Arctowa, Wieś szczęśliwa. Powieść. Z 52 rys. M. Romeykówny. Warszawa, M. Arct, 1929 — do bibljotek szkolnych dla dzieci lat 11—15 (Nr. II. 6757/30);

Chmielewski Jerzy, Angola. Notatki z podróży po Afryce. Warszawa, M. Arct, 1929 — do bibljotek szkolnych dla młodzieży od lat 15 (Nr. II. 568/30);

Conrad Joseph, Między lądem a morzem. Uśmiech szczęścia. Ukryty sojusznik. Freja z siedmiu wysp. Wyd. II. Warszawa, Dom Książki Polskiej, 1929 — do bibljotek szkolnych dla młodzieży powyżej lat 15 z uwagą, że nadaje się dla młodzieży dojrzalszej (Nr. II. 3950/30);

Conrad Joseph, Nostromo. Powieść z pobrzeża morskiego. Z przedmową autora. Przełożył Stanisław Wyrzykowski. Warszawa, Dom Książki Polskiej, 1928 — do bibljotek szkolnych dla starszej młodzieży powyżej lat 15 (Nr. II. 3217/30);

Conrad Joseph, Zwycięstwo. Przełożyła Aniela Zagórska. Wyd. Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, 1928 — do bibljotek szkolnych dla młodzieży powyżej lat 15 z uwagą, że nadaje się dla młodzieży dojrzalszej (Nr. II. 332/30);

Coster G., Psychoanaliza w zastosowaniu do ludzi normalnych. Przeł. M. Górska. Warszawa, Nasza Księgarnia, 1929— do bibljotek szkolnych zakładów kształcenia nauczycieli (Nr. II. 885/30);

Dębicki Tadeusz, Moienzi Nzadi. U wrót Konga. Z 10 ilustracjami i okładką Kamila Mackiewicza. Warszawa, Gebethner i Wolff, 1928 — do bibljotek szkolnych dla starszej młodzieży powyżej lat 15 (Nr. II. 8301/30);

Dynowska Marja, Mała ogrodniczka. Wydanie III

ozdobne. Rysunki A. Gr. Ostrowskiej. Warszawa, M. Arct, 1929 — do bibljotek szkolnych dla dzieci lat 9—11 (Nr. II. 5799/30);

Gdańsk. Przeszłość i teraźniejszość. Praca zbiorowa pod redakcją St. Kutrzeby. Lwów, Zakład Nar. im. Ossolińskich, 1928 — do bibljotek uczniowskich szkół średnich ogólnokształcących (Nr. II. 6823/30);

Gould Joanna, Gwiazda Przewodnia. Tłum. z ang. Z. Hartingh. Wyd. VII. Warszawa, M. Arct, 1930 — do bibljotek szkolnych dla dzieci lat 11—15 (Nr. II. 7207/30);

Grabowski Jan, Europa. Prawdziwa historja o kotce z 16 rysunkami. Warszawa, Nasza Księgarnia, 1929 — do bibljotek szkolnych dla dzieci lat 7—9 (Nr. II. 3813/30);

Grotowska Helena, W miasteczku. Ilustr. Radlicz. Warszawa, Nasza Księgarnia, 1929 — do bibljotek szkolnych dla dzieci lat 11—15 (Nr. II. 14874/29);

Grotowska Helena, Zwierzęta juczne i pociągowe w obcych krajach. Część II. Poznań, Księg. św. Wojciecha, 1930 — do bibljotek uczniowskich szkół powszechnych oraz niższego gimnazjum (Nr. II. 1472/30);

Kłosowski M., Polityka Rzymian względem narodów podbitych. Warszawa, M. Arct. 1928;

Baranowski I., Królestwo Jerozolimskie. Warszawa, M. Arct;

Cheliński S., Rzeczpospolita Wenecka. Warszawa, M. Arct, 1919 — do bibljotek uczniowskich szkół średnich ogólnokształcących (Nr. II. 6946/30);

Kołodziejczyk J., Ćwiczenia z morfologji roślin. II. Morfologja kwiatów i owoców. Warszawa, M. Arct, 1930 — do bibljotek uczniowskich szkół średnich ogólnokształcących oraz seminarjów nauczycielskich (Nr. II. 28421/29);

Konarski Kazimierz, Kultura polska na Rusi. Warszawa, M. Arct, 1918;

Konarski Kazimierz, Anna Jabłonowska, reformatorka życia społecznego w Polsce w XVIII wieku. Warszawa, M. Arct, 1918 — do bibljotek szkół powszechnych i średnich ogólnokształcących (Nr. II. 8556/30);

Konarski Kazimierz, Musi być. Obrazki z powstania 1863 r. Ilustrował Sopoćko. Warszawa, nakł. Naszej Księ-

garni, 1929 — do bibljotek szkolnych dla dzieci lat 11—15 (Nr. II. 4585/30);

Konopnicka M., Szkolne przygody Pimpusia Sadełko. Wierszem opowiedziała... Rysunki wykonał B. Nowakowski. Warszawa, M. Arct, 1929 — do bibljotek szkolnych dla dzieci do lat 9 (Nr. II. 4670/30);

Kozicki Wł., Władysław Jarocki. Z 32 reprodukcjami. Monografje artystyczne. Tom XVI. Warszawa, Gebethner i Wolff, 1928 — do bibljotek szkolnych (Nr. II. 8851/30);

Kraszewski J. I., Zygmuntowskie czasy. Powieść z roku 1572. „Powieści historyczne" t. XLII, XLIII, XLIV. Warszawa, M. Arct, 1929 — do bibljotek szkolnych dla młodzieży powyżej lat 15 (Nr. II. 3334/30);

Kwiateczki Boże. Promienny żywot harcerza Jędrusia de Thaye. Opracowała A. Szottowa. Poznań, Księg. św. Wojciecha;

Kwiateczki Boże. Siostrzyczka Aniołów. Anusia de Guigne. Opracowała A. Szottowa. Poznań, Księg. św. Wojciecha;

Kwiateczki Boże. Mały miłośnik Jezusa i Marji. Ludwiś Mancha. Opracowała A. Szottowa. Poznań, Księg. św. Wojciecha;

Kwiateczki Boże. Żołnierzyk Chrystusowy. Wicio de Fontgalland. Opracowała A. Szottowa. Poznań, Księg. św. Wojciecha;

Kwiateczki Boże. U progu służby Bożej. Żywot Andrzejka Milliota. Opracowała A. Szottowa. Poznań, Księg. św. Wojciecha;

Kwiateczki Boże. Mała Nelli. Biały kwiatek eucharystyczny. Opracował ks. E. Nawrowski. Wyd. II. Poznań, Księg. św. Wojciecha — do bibljotek uczniowskich szkół powszechnych oraz niższych klas szkół średnich ogólnokształcących (Nr. II. 5206/30);

Makuszyński Kornel, O dwóch takich, co ukradli księżyc. Powieść dla młodzieży z 8 ilustracjami i barwną okładką K. Sopoćki. Warszawa, Gebethner i Wolff, 1928 — do bibljotek szkolnych dla dzieci lat 11—15 (Nr. II. 6759/30);

Małachowski St., Zawisza Czarny. Szkic do wykładu popularnego. Warszawa, „Księgarnia Polska" Tow. Pol. Macierzy Szkolnej, 1929 — dla bibljotek uczniowskich szkół powszechnych i średnich ogólnokształcących (Nr. II. 3608/30);

Nowaczyk St. i Bandura L., Historja w szkole powszechnej. Materjał i wskazówki metodyczne dla oddziału trzeciego. Poznań, nakł. Księgarni Szkolnej, 1930 — do bibljotek seminarjów nauczycielskich, szkół ćwiczeń oraz kursów nauczycielskich (Nr. II. 1042/30;

Or-Ot., Bal i koncert u Sikorki. Ilustrowała A. Gr. Ostrowska. Warszawa, M. Arct, 1929 — do bibljotek szkolnych dla dzieci lat 7—9 (Nr. II. 5983/30);

Piątek J., Zasady przyzwoitego zachowania się młodzieży szkolnej. Wyd. III. Lwów, Książnica Atlas, 1930 — do bibljotek szkół męskich wszelkich typów (Nr. II. 29303/29);

Porazińska J., Kichuś Majstra Lepigliny. Z rysunkami A. Gawińskiego, Wyd. IV. Warszawa, M. Arct, 1929 — do bibljotek szkolnych dla dzieci od lat 11 do 15 (Nr. II. 4543/30);

Porazińska Janina, Kopciuszek. Z obrazkami Bobińskiego. Warszawa, Nasza Księgarnia, 1929 — do bibljotek szkolnych dla dzieci lat 9—11 (Nr. II. 5982/30);

Psychologja indywidualna Alfreda Adlera jako metoda pracy wychowawczej w szkole. I. Rondthaler Ad., Trzy odczyty. II. Simon A. i Seelmann K., Z praktyki szkolnej. Spolszczył Ad. Rondthaler. Wyd. drugie. Warszawa, Skł. gł. Księgarnia J. Lisowskiej — do bibljotek szkolnych zakładów kształcenia nauczycieli (Nr. II. 23775/29);

Pudłowski Tadeusz, Zochna w krainie śnieżek. Przygody wierszem. Obrazki wykonała Sybilla Olfers. Warszawa, M. Arct — do bibljotek szkolnych dla dzieci lat 7—9 (Nr. II. 5417/30);

Radwanowa Helena, Jacuś. Ilustr. Gramatyka-Ostrowska. Warszawa, M. Arct, 1929 — do bibljotek szkolnych dla dzieci od lat 7—9 (Nr. II. 5907/30);

Reuttówna Marja, Dziecko polskie w niewoli. (Garść wspomnień). Bibljoteka Książek Błękitnych, Nr. Nr. 74 i 75. Warszawa, 1930 — do bibljotek szkolnych dla dzieci lat 11—15 (Nr. II. 3330/30) ;

Rutkowski St., Odsiecz Lwowa w listopadzie 1918 r. Lwów, Zakład Nar. im. Ossolińskich, 1926 — do bibljotek szkół wszelkich typów (Nr. II. 8564/30);

Sinko Tadeusz, Od Olimpu do Olimpji. Wrażenia i rozważania z podróży greckiej. Lwów, Książnica Atlas, 1928—

dozwolona dla młodzieży powyżej lat 15 i polecona dla bibljotek gimnazjalnych (Nr. II. 12332/28);

Szafer W., Życie kwiatów. (Zarys biologji kwiatów). Lwów, K. S. Jakubowski, 1927 — do bibljotek uczniowskich szkół średnich ogólnokształcących oraz seminarjów nauczycielskich (Nr. II. 4175/30);

Świderska Marja, Z krwawych dni. (Opowiadanie z wieku XVIII). Kraków, Towarzystwo Szkoły Ludowej, 1929 — do bibljotek szkolnych dla dzieci w wieku od lat 11—15 (Nr. II. 3210/30);

Taubenszlag R., O jednostronności niektórych poczynań pedagogicznych współczesnej epoki. Krytyka zasad nowoczesnego wychowania. Próba syntezy. Warszawa, skł. główny w Domu Książki Polskiej, 1930 — do bibljotek słuchaczy kursów nauczycielskich, pedagogjów i zakładów dokształcających dla nauczycieli (Nr. II. 2730/30);

Umiński Władysław, Znojny chleb. Wyd. III z ilustracjami E. Lindemana. Warszawa, Gebethner i Wolff, 1928 — do bibljotek szkolnych dla dzieci od lat 11—15 (Nr. II. 5205/30);

Zajączkowski St., Władysław Łokietek odnowiciel Państwa Polskiego. Lwów, Zakład Nar. im. Ossolińskich, 1926 — do bibljotek szkół powszechnych i średnich ogólnokształcących (Nr. II. 14872/30);

Żmichowska Narcyza, Poganka, oprac. Tadeusz Boy-Żeleński. Bibljoteka Narodowa. Serja I. Kraków, Krakowska Spółka Wydawnicza, 1930 — do bibljotek szkolnych dla młodzieży powyżej lat 15 (Nr. II. 32063/29);

Żmichowska Narcyza, Poganka. Powieść przy kominkowym ogniu opowiadana. Warszawa, Dom Książki Polskiej, 1930 — do bibljotek szkolnych dla młodzieży od lat 15 (Nr. II. 3611/30).

RUCH SŁUŻBOWY.

Szkolnictwo Średnie.

Ministerstwo W. R. i O. P. dekretem z dnia 31. XII. 1932 r. Nr. BP-18635/32 przeniosło z urzędu dla dobra szkoły P. Marjana Makarewicza, nauczyciela Gimnazjum Państwowego w Mławie, na równorzędne stanowisko do Gimnazjum Państwowego im. Marji Konopnickiej w Ostrogu nad Horyniem z dniem 1 stycznia 1933 r.

Szkolnictwo powszechne.

Mianowania:

L. p.	Nazwisko i imię	Od dnia	Do szkoły		
			stop. organ.	miejscowość	powiat
1	Gottman Antoni Marjan	16. II. 933	1-kl.	Kolonja Górna	Kostopol

Przeniesieni na własną prośbę:

L. p.	Nazwisko i imię	Od dnia	Ze szkoły			Do szkoły		
			stop. organ.	miejscowość	powiat	stop. organ.	miejscowość	powiat
1	Podhrebelna Stefanja	1. II. 33	1-kl.	Kudranka	Kostopol	1-kl.	Peremenka	Kostopol
2	Ciombor Stefan	"	"	Peremenka	"	"	Kudranka	"
3	Kończyk Wiktor	1. IX. 32	2-kl.	Stachówka	Sarny	4-kl.	Klesów-Stacja	Sarny
4	Chrzanowska Jadwiga	16. IX. 32	7-kl. Nr. 7	Równe	Równe	7-kl. Nr. 6	Równe	Równe

Zwolnieni na własną prośbę:

L. p.	Nazwisko i imię	Z dniem	Ze szkoły		
			stop. organ.	miejscowość	powiat
1	Olkuśnikowa Stanisława	12 II. 33	1-kl	Lipa	Horochów

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA.

M. Gawęcki.

Z praktyki wychowawczej Seminarjum Nauczycielskiego w Ostrogu.

Wychowanie obywatelsko-państwowe.

Celem wychowania obywatelskiego jest wyrobienie w wychowankach koleżeńskości, solidarności, zmysłu społecznego, poczucia odpowiedzialności i obowiązku wobec zbiorowej jednostki. Wywołanie w młodzieży potrzeby czynu zbiorowego, przyzwyczajenie do bezinteresownej pracy dla wszystkich.

W swoich własnych organizacjach zbiorowych wychowankowie poznają formę ustroju, uczą się prawodawstwa (układanie statutu), poszanowania obranych przez siebie władz. W nich zaprawiają się do świadomej, dobrowolnej i bezustannej służby dla państwa.

Przez współudział i współpracę wszystkich wychowanków bez różnicy wyznania i narodowości uczą się wprowadzać w życie zasady tolerancji, równości i wolności, tak charakterystyczne dla państwowej myśli polskiej.

Znając zasadnicze te zalety i wady narodu, wiedząc, że zalety te koncentrują się w indywidualnem życiu, a wady przeważnie w zbiorowem (kłótliwość, niekarność, warcholstwo, brak poszanowania władzy, samowola), osobliwie czujną opieką otoczyliśmy zbiorowe życie naszych wychowanków i w kierunku wychowania państwowego i społecznego idzie większość naszych wysiłków.

Wychowanie to skupiliśmy głównie:

1) W samorządzie internatu (gdzie mieszka 2/3 wychowanków).

2) W samorządach klasowych.

3) W przysposobieniu wojskowem.

4) W harcerstwie.

5) W kołach i organizacjach młodzieży.

6) W obchodach i świętach państwowych, narodowych, szkolnych.

Oczywiście, że w życiu zbiorowem młodzieży, w wychowaniu społecznem i państwowem, ogromną rolę odgrywa bezpośredni wpływ wychowawcy. Dążymy do tego, aby wychowanie obywatelskie oprzeć nie na moralizowaniu, ale na przykładzie. W tym celu postawiliśmy sami sobie bardzo wysokie wymagania.

Wszystkie organizacje jak : samorząd internatu, samorządy klasowe i organizacje młodzieży opiekunowie ich uruchomili zgodnie ze statutami na początku roku szkolnego, ażeby wychowankowie nie mieli przykładu opieszałości, a tem samem lekceważenia obowiązku.

Wychowawcy wyjaśnili, że organizacje te są minjaturą wielkich organizacyj społecznych i państwowych. Zostawiając swobodę młodzieży, jednak ustawicznie czuwali, ażeby zamierzenia instytucyj i organizacyj były urzeczywistniane, a obowiązki najsumienniej spełniane, ażeby do pracy wciągać wszystkich wychowanków, dać możność wypowiadania się zespołowego.

W myśl statutu przeprowadzono wybory do samorządu internatu.

Ustrój samorządu polega na tem, że prezesa zwanego u nas senjorem i jego zastępcę wybiera walne zgromadzenie, a resztę funkcjonarjuszów senjor powołuje do pełnienia różnych czynności na określony czas. Chodziło nam o to, ażeby większa ilość wychowanków wyćwiczyła się w pracach samorządowych i żeby przez częste wybory funkcjonarjuszów nie wprowadzać osłabienia sprężystości samorządu.

W celu poznania zapatrywań młodzieży w kwestji samorządu przeprowadzono ankietę według wzoru dr. Taubenschlaga. Materjał zebrany w ten sposób opracował jeden z wychowawców i odczytał na posiedzeniu Komisji Wychowawców.

Zamieszczamy kilka odpowiedzi, charakteryzujących poglądy młodzieży internatu na poszczególne problemy samorządowe :

1. Cel samorządu :

a) Samorząd wzmacnia zdolności do świadczeń na rzecz społeczności.

b) Samorząd dba o poczucie honoru społecznego.

c) Wyrabia obywatelsko - społeczne instynkty.

d) Uczy pracy zbiorowej.

e) Zaprawia do karności.

f) Budzi energję, inicjatywę, samodzielność.

g) Zaprawia do obowiązkowości, punktualności, sprawiedliwości, odpowiedzialności.

h) Uczy podporządkowania się, wykonywania poleceń, posłuchu.

i) Wyrabia śmiałość i otwartość.

Uzasadnienie konieczności samorządu uczniowskiego obejmuje motywy, podkreślające wartości wychowawcze: społeczne, jednostkowe i szkolne. Na pierwszym planie postawione jest uspołecznienie młodzieży, na dalszym — jej usamodzielnienie.

Na pytanie, jak można wszystkich uczniów pociągnąć do pracy samorządowej, odpowiedzi brzmiały:

1. Uświadamiać uczniów o istocie i zadaniach samorządu.
2. Oddziaływać przykładem.
3. Urządzać wspólne pogadanki.
4. Pokazać konkretne korzyści samorządu.
5. Zacieśniać stosunki koleżeńskie.
6. Zająć się szczególnie pomaganiem słabszym kolegom.
7. Nie donosić o sprawach dyrekcji.
8. Przemawiać i nawoływać do pracy.
9. Często zdawać sprawę z działalności samorządu i t. p.

Z tych odpowiedzi wyłania się postulat uświadamiania uczniów, szczególnie młodszych, o istocie i znaczeniu samorządu.

Biorąc pod uwagę odpowiedzi uczniów w całości, musimy stwierdzić wszechstronne i głębokie zrozumienie samorządu; tylko poszczególne odpowiedzi świadczą o tem, że należy jeszcze uświadamiać uczniów o istocie i zadaniach samorządu.

Większe zrozumienie na kursach starszych, mniejsze na młodszych.

Życzenia i postulaty młodzieży, wypowiedziane w ankiecie, Komisja wychowawców postanowiła wyzyskać w swojej pracy.

Zarząd samorządu współpracuje z Komisją wychowawców internatu. Z końcem każdego tygodnia odbywają się posiedzenia zarządu, na których dyżurni zdają sprawozdania z całego tygodnia pracy i oddają księgi dyżurów następcom.

Przy samorządzie istnieje sąd koleżeński, który rozstrzyga sprawy przekroczenia regulaminu i drobnych nieporozumień między uczniami. Sąd opiera się na kodeksie karnym, opracowanym przez komisję, wybraną na walnem zebraniu i zatwierdzonym przez radę wychowawców.

Rada wychowawców, zostawiając swobodę działania samorządowi, roztacza nad nim opiekę i kontrolę.

We wrześniu ub. roku szkolnego uruchomiono również samorządy klasowe. Samorządy pod kierunkiem wychowawców wybrały instruktorów, którzy organizowali pomoc dla uczniów słabszych. Wszystkie kursy wykazały żywą działalność w tym kierunku. Poza tem samorządy wybrały komisje porządkowe, które czuwają nad porządkiem klas. Kurs V-ty jako jednostka zbiorowa wykazał najwyższą działalność w różnych dziedzinach pracy na terenie seminarjum, jak : w organizowaniu życia towarzyskiego, artystycznego i społecznego.

Kasa samopomocy została zorganizowana i uruchomiona 5. X. 1930 r. Działalność jej wyraża się w cyfrach : członków — 125, pożyczało — 75 członków, oszczędzało 113 członków. Suma pożyczek w całym roku szkolnym wynosiła — zł 1256 gr 47. Suma oszczędności — zł 1573 gr 43. Ogólny przychód wynosił zł 2857 gr 08. Rozchód zł 2852 gr 42, ogólny obrót zł 5709 gr 50.

Kooperatywy uczniowskiej niestety nie zorganizowano. Otworzono tylko sklepik „Ognisko“ z minimalnemi udziałami. W drugiem półroczu kierownik wydziału oświaty pozaszkolnej Kuratorjum przeprowadził sanację, w rezultacie czego wpłynęło około 20 udziałów, jednakże kooperatywa ma niedomagania. Przyczyny : brak większej ilości udziałów, niezrozumienie idei spółdzielczości i najgłówniejsze — ubóstwo naszej młodzieży. Długu kooperatywa nie posiada, ma natomiast kapitał w towarze około 250 zł. Księgowość była prowadzona według przepisów dla spółdzielni uczniowskich.

Drużyna harcerska składała się z 32 członków, z 3 zastępców, odbyła ona 24 wycieczek w okolice Ostroga. Społeczna

działalność harcerstwa wypowiadała się w opiece nad kaplicą szkolną. Dla uzyskania funduszów na zakup namiotów i kotłów drużyna prowadziła fryzjernię uczniowską. Wreszcie drużyna harcerska przyjmowała udział w 3-miesięcznym kursie przeciwlotniczym i obrony przeciwgazowej. Wszyscy ukończyli z wynikiem pomyślnym, 2 otrzymało nagrody.

Z programu pracy koła polonistycznego wykonano co następuje:

1. Odbyło się 6 odczytów na tematy: „Znaczenie Komisji Edukacji Narodowej", „Dzieje cywilizacji polskiej do wieku XVI włącznie" i „Ukraina w literaturze polskiej" (Słowacki, Malczewski, Zaleski, Goszczyński).

2. Sekcja wydawnicza koła wydała w ciągu ub. roku 6 numerów „Zdobywcy". Miesięcznik „Zdobywca" jest wyrazem idei i programu młodzieży seminarjum. Zawiera działy: literacki, pedagogiczny, regjonalny, recenzyj i sprawozdań, kronikę życia szkolnego.

3. Sekcja bibljoteczna zakupiła w roku ub. książek więcej niż na 300 złotych.

4. Wreszcie staraniem koła została zorganizowana wycieczka do Krakowa, Wieliczki, Zakopanego w dniach od 28. VI. ub. r. do 8. VII. ub. r. W tej wycieczce wzięło udział 20 osób. Prowadziła wycieczkę wychowawczyni V-go kursu.

Staraniem koła krajoznawczego przygotowywano i wygłaszano co miesiąc referaty z różnych dziedzin geografji. Kółko krajoznawcze zorganizowało wycieczki do Międzyrzecza, Strzałkowa i Nowomalina. Prócz tego zorganizowało kurs dla przewodników po Ostrogu.

Sam zakład jako całość brał udział w życiu środowiska. Warunki lokalne składają się na to, że seminarjum jest miejscem, gdzie odbywały się wszelkie akademje i uroczystości państwowe, a uczniowie (chór, muzyka, deklamacje, sceny) byli stałymi, czynnymi uczestnikami na nich. Równocześnie także grono nauczycielskie brało czynny udział w akademjach i uroczystościach, urządzanych w mieście Ostrogu.

Ustrój i władze samorządowe, oraz władze kół i organizacyj, których statuty i regulaminy wychowankowie układają sami, zaznajamiają ich praktycznie z administracją i ustrojem Państwa. Wszystkie organizacje szkolne, zarówno jak i mate-

rjał naukowy usiłowały wyzyskać w celu wytworzenia atmosfery kultu dla Państwa i wielkich ludzi, z podkreśleniem chwili obecnej i ogromu zasług Marszałka Piłsudskiego. Młodzieży zresztą do tego nie trzeba zmuszać, jeśli jej tylko nie narzucono fałszywych pojęć w domu, sama swoim zdrowym instynktem i wrodzonym kultem dla bohaterstwa znajduje prawdę w chaosie dzisiejszego życia.

Przytaczamy kilka charakterystycznych wypowiedzi w wypracowaniach. Temat: „Rozmyślania na tematy aktualne" (kurs V-ty), uczeń nie-polak: „Dla Polski jednostką najwięcej zasłużoną jest bezsprzecznie Józef Piłsudski. Człowiek ten o niesłychanej energji i silnej woli życie swoje przetrawił w walce o wolność Polski. Praca jego napotykała na przeszkody ze strony samego społeczeństwa polskiego, które nie doceniało wartości i nie pojmowało jego szlachetnych dążeń. Jednakże obecny Marszałek nie cofnął się przed trudnościami i dzieło swoje doprowadził do końca".

„Do dziś dnia są jeszcze tacy, którzy zabierają sobie laury zwycięstwa, należące Wodzowi, do dziś dnia walczą z Marszałkiem, starając się obniżyć jego znaczenie w Polsce. Czy to im się uda?... Przypuszczam, że większa część ludzi, gdyby wiedziała, jaka ich czeka zapłata, nie robiłaby nic, mniejsza odważyłaby się pracować. Do tych ostatnich należy Józef Piłsudski. W tem właśnie jego moc i zasługa".

Temat: „Przemówienie ucznia z okazji imienin Marszałka" (kurs II-gi). Po scharakteryzowaniu działalności Marszałka kończy w ten sposób: „Tylko genjuszowi Wodza zawdzięczamy niepodległość Polski. Polska wolna niedługo jednak cieszyła się pokojem. Hordy bolszewików na wzór Tatarów ciągną na Warszawę, aby, pokonawszy Polskę, narzucić światu komunę. I znów genjuszowi Wodza zawdzięczamy „Cud nad Wisłą". Po całej Polsce — od sinych fal Bałtyku po spowite we mgłę szczyty Tatr, zanoszą ludzie dziękczynne modły do Boga i błogosławią Piłsudskiego. Ale jego rola nieskończona. Trzeba tej młodej Polsce praw, armji, silnych rządów. Piłsudski niestrudzenie pracuje, aby przez niego i kwiat młodzieży polskiej wywalczona ojczyzna była potężna i wiedzie ją ku jutru". Przykładów takich możemy zebrać mnóstwo.

Organizacjom młodzieży powierzali urządzanie obchodów

narodowych i państwowych. Wychowawcy czuwali, ażeby wykazane w nich były prawdy z dziejów państwa polskiego, jego wysiłki dzisiejsze, twórczość i dziejowa rola. Nie ukrywamy przed młodzieżą ciemnych stron naszej przeszłości, ale najmocniej podkreślamy prawdy jasne, prawdy takie, że przez wielkich naszych ludzi przemawiał najszlachetniej duch narodu i ludzkości, że np. Modrzewski wołał o wojnę sprawiedliwą, i opiekę nad rannymi i jeńcami, kiedy w Europie o niczem podobnem nie myślano. Starali się, aby wychowankowie poznali wagę i doniosłość takich aktów, jak Unja Lubelska, albo Konfederacja Warszawska w roku 1573, w czasie, kiedy Europa krwawiła się w wojnach religijnych. Dążyli do rozbudzenia kultu dla wielkich naszych ludzi z przeszłości i teraźniejszości. W ten sposób chcieli trafić u wychowanków Polaków do nerwu dumy i godności narodowej, zaś u wychowanków innej narodowości obudzić szacunek dla szlachetnej myśli naszych wielkich ludzi, a tem samem szacunek dla państwa.

Dla ilustracji zamieszczamy z szeregu innych jeden tylko przykład wypowiedzenia się ucznia Ukraińca w wypracowaniu z języka polskiego.

Temat: „Jak pojmuję i odczuwam wolność ?“ (kurs V-ty).

„Większość sejmu stanowią Polacy. Zdawałoby się, że mają prawo prześladować mniejszości narodowe, ale tak nie jest. Większość liczy się z mniejszością nie z obawy, ale kierowana sprawiedliwością. Wszystkie narody, wchodzące w skład państwa polskiego, są wolne i równe. Wszystkie są pod opieką prawa i wszystkie czują się dobrze. Polska więc to nasza ojczyzna. W niej jesteśmy wolni, dla niej my musimy być dzielni, jak nasi bracia Polacy“.

Józef Teluk.

Świetlica w oparciu o szkołę powszechną

(na podstawie doświadczeń z Hipolitówki).

„Praca świetlicowa nie może być punktem wyjścia akcji społeczno-wychowawczej, lecz winna być k o r o n ą d z i e ł a“ — artykuł: „Świetlica młodzieży dorosłej, jako forma pracy oświatowo-wychowawczej“ — Dz. U. K. O. Wol. Nr. 6/79 z r. 1931.

W takiej właśnie formie korony dziesięcioletnich prac kulturalno-oświatowych powstała Świetlica przy szkole powszech-

nej w Hipolitówce. Hipolitówka — wieś w powiecie kostopolskim, o narodowości czysto polskiej, już w roku 1920 rozbudziła się do życia społecznego, organizując Koła Młodzieży Wiejskiej. W roku 1922 powstaje Kółko Rolnicze i te dwie organizacje zastałem w początkowych fazach pracy w r. 1923, kiedy przybyłem do Hipolitówki na stanowisko nauczyciela w tamtejszej szkole.

W czasie pierwszej zimy — praca utyka. Zapał jest wielki i ze strony członków organizacyj i mojej, ale brak lokalu. Budynek szkolny rozpoczęty. Fundamenty założone, jednak narazie niema gdzie się pomieścić. Szkoła w wynajętem mieszkaniu nie odpowiada ze względu na szczupłość ubikacyj zebraniom i pracom. W roku 1925 rozpocząłem pracę w nowym budynku szkolnym i zaraz się zmieniło na lepsze. Wprawdzie krępują jeszcze ławki szkolne, nieraz trzeba je usuwać, bo inaczej nie można prowadzić niektórych prac, ale zawsze już lepiej, jak było. Prowadząc prace kulturalno-oświatowe tych organizacyj, stale spotykam się ze strony ich członków z życzeniem stworzenia stałego miejsca zebrań. Klasa szkolna krępuje, a co niejednokrotnie zauważyłem, działa ujemnie na samopoczucie zebranych. Dorośli nie chcą siedzieć w ławkach, gdzie ich dzieci siedzą. Nie rozbierają się, wchodząc do klasy. Jednem słowem — nie czują się u siebie. W roku 1928, w związku z Dziesięcioleciem Niepodległości, zrodziła się myśl budowy Domu Ludowego, zawiązaliśmy komitet budowy, ale myśl ta wkrótce upadła z powodu przeprowadzanych meljoracyj gruntów i komasacji wsi. Pracę prowadziliśmy nadal w izbie szkolnej. Dopiero w roku 1930, po wystawieniu Betlejem Polskiego — Rydla, myśl o świetlicy przyobleka się w realne kształty. Zarząd Koła Młodzieży Wiejskiej postanawia przeznaczyć dochód z przedstawienia na zakup stołu i ławek, a Kierownictwo Szkoły, po porozumieniu się z Panem Inspektorem Szkolnym, postanawia oddać do dyspozycji Świetlicy niezajętą salę szkolną o powierzchni podłogi 34 m^2.

Dzięki pomocy finansowej, uzyskanej z Kuratorjum w lutym 1931 roku robimy zamówienie na meble w szkole rzemieślniczej w Kostopolu. Sejmik zobowiązuje się pokryć resztę kosztów za meble i inne urządzenia, traktując świetlicę w Hipolitówce jako wzorową.

Koło Młodzieży Wiejskiej zmieniło wtedy swój plan i pieniądze obróciło na zakup instrumentów dla orkiestry mandolinistów oraz pomoce naukowe. Wszystkie urządzenia były gotowe w październiku 1931 roku. Sprzęty wykonane w części z modrzewia, a w części z brzostu, składają się: z 2 szaf. 1 bibljotecznej, a drugiej na akta organizacji i gazety, 2 stołów, 20 krzeseł (zydlów) 2 kanapek twardych, 1 stolika z zydelkiem dla dyżurnego, 2 stojaków na kwiaty, 3 karniszy na firanki i 1 pultu na nuty, wreszcie 10 ram na obrazy (w 2 rozmiarach), szafki na ogłoszenia, szafki na apteczkę podręczną i 2 wieszaków. Wszystkie meble utrzymane są w stylu ludowym. Przedmioty powyższe stanowią własność szkoły.

Własnością zaś Koła Młodzieży są następujące przedmioty, znajdujące się w Świetlicy: obrazy, bibljoteka, patefon. 4-ro lampowy radjoodbiornik z głośnikiem, 3 firanki, 4 spluwaczki i 1 lampa duża.

W celu ułożenia planu zajęć świetlicy zwołałem zebranie przedstawicieli wszystkich organizacyj, występujących na terenie Hipolitówki, na którym przyjęto następujący program pracy:

1) świetlica jest czynna codziennie od 5 do 9 wieczór;

2) zajęcia dzieli się następująco:

5—6 wieczór — godzina milczenia, czytanie gazet i książek;

6—7 wieczór — koncert radjowy i dalsze czytanie książek wedle woli;

7—9 wieczór — różne zajęcia sportowe i tak: w poniedziałki i środy — gra na mandolinach, we czwartek — zebranie Kółka Rolniczego i Koła Gospodyń, w sobotę zebrania tygodniowe Koła Młodzieży Wiejskiej i chóru, we wtorki i piątki — dowolne gry i zabawy, względnie gawędzenie;

3) w niedziele i święta świetlica jest czynna cały dzień, począwszy od godziny 10 rano. Porządek w świetlicy mają utrzymywać członkowie Koła kolejno; koszta utrzymania świetlicy pokrywa Koło Młodzieży Wiejskiej.

W dniu 26 października 1931 roku rozpoczęliśmy pracę w świetlicy. Dyżury w początkach utrzymywałem sam, jako kierownik prac świetlicy, a następnie podzieliłem tę czynność między Prezesa Koła Młodzieży Wiejskiej i Kółka Rolniczego. Zaprowadziłem dzienniczek zajęć w świetlicy, który

uważam za nieodzowną rzecz. Od dnia 26 października 1931 r. do dnia 7 września 1932 r. t. j. do dnia mego wyjazdu z Hipolitówki, przeszło przez świetlicę — 3.894 osób.

Miesięczna frekwencja przedstawiała się, jak następuje:

1) październik	1931	za 5	dni	było	osób	ogółem	40
2) listopad	„	„ 21	„	„	„	„	490
3) grudzień	„	„ 17	„	„	„	„	577
4) styczeń	1932	„ 17	„	„	„	„	426
5) luty	„	„ 16	„	„	„	„	260
6) marzec	„	„ 18	„	„	„	„	500
7) kwiecień	„	„ 17	„	„	„	„	303
8) maj	„	„ 17	„	„	„	„	449
9) czerwiec	„	„ 10	„	„	„	„	277
10) lipiec	„	„ 3	„	„	„	„	52
11) sierpień	„	„ 16	„	„	„	„	377
12) wrzesień do 7	„	„ 4	„	„	„	„	143
Razem		161	dni				3.894 osób

Przeciętnie przechodziło przez świetlicę 30 osób dziennie. W 3.894 osobach, które przeszły w okresie sprawozdawczym przez świetlicę było: 3.033 osób z pośród młodzieży dorosłej i dzieci szkolnych, 861 osób z pośród starszych.

Od 8 listopada 1931 r. do 17 kwietnia 1932 r. odbywał się w świetlicy kurs dla przodowników wsi w pracach społecznych i rolniczych, zorganizowany przez Instruktora Kół Młodzieży Wiejskiej powiatu kostopolskiego. Wykłady prowadzono tylko w niedziele na sposób Niedzielnych Uniwersytetów Ludowych, z których korzystali słuchacze z kilku okolicznych wiosek.

Dla starszych odbywały się co czwartek zebrania, na które składało się omawianie najważniejszych wydarzeń w kraju i zagranicą, oraz pogadanka na aktualne zagadnienia rolnicze. Poza tem teren świetlicy zogniskował wszystkie przejawy życia wsi, świetlica stała się czemś niezbędnem w życiu mieszkańców wsi Hipolitówki. Tak młodzież, jak i starsi nie rozumieją teraz niedzieli, aby nie wstąpić do świetlicy. W pogodne niedziele i święta młodzież korzysta z boiska szkolnego, grając w piłkę lub urządzając zabawy na wolnem powietrzu. Świetlica wpłynęła na poprawę zachowania się towarzyskiego. Este-

tyczny wygląd lokalu budzi w ludziach zadowolenie, tak, iż z chęcią przychodzą do świetlicy „ot tak sobie posiedzieć". Kwestję utrzymania świetlicy przejęło na siebie Koło Młodzieży Wiejskiej, które najbardziej z niej korzysta. Utrzymanie świetlicy w okresie sprawozdawczym kosztowało 108 zł. Na to składa się: oświetlenie, wapno, zaprawa pyłochłonna do podłogi, oraz szkiełka i knoty do lampy.

Nie będąc w stanie prenumerować wielu pism za wspólne pieniądze, ograniczyliśmy się do Młodej Wsi, Żołnierza Polskiego i Skiby, polit. organ rolniczy Woł. T-wa Org. i Kółek Rolniczych w Łucku, a poza tem zobowiązaliśmy się oddawać swoje prywatne gazety do użytku ogólnego. W ten sposób na terenie świetlicy mieliśmy następujące pisma: Ilustrowany Kurjer Codzienny, Przewodnik Kółek Rolniczych, Czasopismo Spółdzielni, Życie Katolickie, Echo Wołyńskie i Przegląd Wołyński. Świetlica urządzała obchody narodowe z pogadankami okolicznościowemi, wygłaszanemi przez członków Koła Młodzieży Wiejsk. Wielkie zainteresowanie budziły wieczornice. Przychodziła na nie młodzież i starsi. Wieczornice towarzyskie odbywały się zwykle w niedziele lub święta, a czasem także w dzień powszedni z okazji jakiejś uroczystości narodowej lub organizacyjnej. Program zależnie od okoliczności obejmował: tańce, śpiewy, deklamacje i inscenizacje. Młodzież zachowywała się z całą godnością i nigdy nie wykroczyła poza ramy przyzwoitości i dobrego zachowania się, czego nie można powiedzieć o zabawach, urządzanych w prywatnych domach.

Świetlica grupowała i dzieci szkolne, które korzystały ze szkolnych audycyj radjowych oraz przychodziły przeglądnąć sobie obrazki w gazetach i książkach.

Przechodząc do omówienia znaczenia świetlicy opartej o szkołę, muszę zwrócić uwagę na stosunki narodowościowe Wołynia. Mojem zdaniem Wołyń — jako połać Polski, gdzie stykają się ze sobą dwa narody słowiańskie o pokrewnej mowie i wielu wspólnych cechach i obyczajach, powinien mieć specjalne formy urządzeń społecznych, a jedną z nich powinna być świetlica powszechna oparta o szkołę. Świetlica powszechna w odróżnieniu od świetlic, prowadzonych przez organizacje, jest zupełnie neutralnym terenem, gdzie mogą się stykać ze sobą ludzie bez względu na taką, czy inną przynależ-

ność organizacyjną, na takie czy inne zapatrywania polityczne, na taką czy inną narodowość.

Świetlica przy szkole stanowi punkt wyjścia i oparcia dla wielu poczynań nauczyciela, przyczynia się do podniesienia autorytetu szkoły w jej otoczeniu. Rozumiejąc dobrze, że nauczyciel musi rozpoczynać niejednokrotnie swe prace obywatelsko-wychowawcze na terenach, które nie sprzyjają zawiązaniu organizacji społecznej, w świetlicy przy szkole ma możność oddziaływania na uczęszczających w takim kierunku, jaki uważa za najbardziej odpowiedni dla danego terenu, czego nie może robić w świetlicy, opartej o organizację, gdyż tam działają również i inne czynniki. Na terenie świetlicy opartej o szkołę może nauczyciel zupełnie objektywnie traktować poczynania wszystkich organizacyj, występujących w jego wiosce, zachowując dla siebie nadawanie kierunku w poczynaniach kulturalno-oświatowych, do czego przedewszystkiem jest powołany. Jeżeli idzie o świetlice oparte o organizacje, to są one przeważnie otwierane w oparciu tylko o organizacje młodzieży. Natomiast świetlica przy szkole grupuje tak młodych, jak i starszych, gdyż jej charakter jest ogólny.

W celu propagandy świetlic przy szkołach należałoby potworzyć pokazowe świetlice, jak to ma miejsce w Hipolitówce, oraz dobrać do tych środowisk odpowiednich nauczycieli społeczników. Praca w świetlicy wymaga bowiem stałego zainteresowania i umiejętnego kierownictwa ze strony nauczyciela, prowadzącego świetlicę przy swojej szkole. Na kursach społeczno-oświatowych organizowanych dla nauczycielstwa przez Kuratorjum należy położyć silny nacisk na takie właśnie świetlice.

OGŁOSZENIE

Zgromadzenie S. S. Niepokalanego Poczęcia

w Maciejowie (powiatu kowelskiego)

zawiadamia, że wobec zmiany ustroju szkolnictwa i likwidacji Seminarjum otwiera w r. szkolnym 1933/34 od 20 sierpnia Prywatne Gimnazjum żeńskie 4-klasowe.

Zgłaszać się należy już od 1 kwietnia b. r. Do I. klasy gimnazjum nowego typu mogą być przyjęte kandydatki po ukończeniu 6-ciu klas szkoły powszechnej, albo dwu klas gimnazjum starego typu. — Egzaminy wstępne odbędą się 16 i 17 czerwca b. r.

Utrzymanie łącznie z nauką wynosi 1000 zł rocznie

Bliższych informacyj udziela Dyrekcja Seminarjum w Maciejowie.

DRUK. J. ŻYDACZEWSKIEGO WE LWOWIE, UL. LEONA SAPIEHY 77 — NR. TELEF. 4-96